

Hørings svar til Forslag til endring i byggteknisk forskrift (TEK17) om energiforsyningskrav for bygninger over 1000 m²

forslaget om endringer i byggteknisk forskrift om energiforsyningskrav for bygninger over 1000 kvadratmeter.

11.05.2018

Oslo, 11. mai 2018

Deres ref.: 18/1317

Direktoratet for byggkvalitet

Høringsuttalelse – forslag til endring i BYGGTEKNISK FORSKRIFT OM ENERGIFORSYNINGSKRAV FOR BYGNINGER OVER 1000 M²

Naturvernforbundet er positive til at kravet til oppvarming av større bygg skjerpes og forskriftsfestes.

Naturvernforbundet har i tidligere høringsrunder på byggteknisk forskrift og ved stortingsbehandling av forslaget om krav til energiforsyning argumentert for at oppvarmingsbehovet må dekkes av noe annet enn direktevirkende elektrisitet.

Storingsvedtak 644 (2015-2016) lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre krav om at 60 pst. av netto varmebehov for bygg over arealgrensen på 1000 m² kan dekkes med annen energiforsyning enn direktevirkende elektrisitet.»

Her er det tydelig at Stortinget ønsker å begrense bruken av direktevirkende elektrisitet, inkludert elkjel. Når Direktoratet for byggkvalitet foreslår en løsning med at energifleksible varmesystemer skal dekke 80 prosent av normert netto varmebehov, kan vi ikke se at stortingsvedtaket er oppfylt. Vi kan heller ikke se at Direktoratet for byggkvalitet begrunner dette valget i høringsnotatet. Naturvernforbundet mener det må stilles krav som også begrenser bruken av elkjel til oppvarming.

Naturvernforbundet er opptatt av å redusere den totale energibruken i bygg og begrense bruken av elektrisitet. Det er flere grunner til det.

Fornybar elektrisitet må brukes der den trengs mest for å kutte utslipp

Forbruket av fossil energi er på vei ned og skal fases helt ut i bygg innen kort tid. Men forbruket av fossil energi er fortsatt høyt i Norge, og det er mye fossil energi som skal erstattes i sektorer som transport og industri. Da må vi bruke den fornybare elektrisiteten vi produserer, og den vi frigjør i byggsektoren, der den trengs mest og gir størst effekt. Når store sektorer elektrifiseres, må også virkemidler begrense elektrisitetsforbruket i sektorer som har andre fornybare energimuligheter. Til tross for at nesten all elektrisitetsproduksjonen i Norge er fornybar, kan den ha stor negativ miljøpåvirkning med tap av viktige naturverdier.

Effekttoppene og nettutbyggingen må begrenses

Det er et særlig behov for å redusere forbruket når det er størst belastning på nettet. Dermed kan behovet for investeringer i ledningsnett, med tilhørende naturinngrep, reduseres. Effektbruken vil øke jo mer samfunnet elektrifiseres. Dette innebærer at det blir ekstra viktig å begrense bruken av elektrisitet i sektorer hvor andre energiformer kan gjøre jobben, som til oppvarming og kjøling i bygg. Effektbelastningen på de kaldeste dagene kan begrenses med andre løsninger enn elektrisitet eller med gode varmepumper.

Energiforsyningskravet må sørge for at de beste løsningene velges med hensyn til klima, natur, energikostnader i et livsløp og samfunnsøkonomi

For Naturvernforbundet er det helt sentralt at energiforbruket i både gamle og nye bygg reduseres. Det er positivt at oppvarmingsbehovet i nye bygg er redusert, men til tross for at varmebehovet per kvadratmeter er lavere ved nybygg enn tidligere, vil det totale forbruket fortsatt kunne være betydelig. Og skulle det totale energiforbruket i et bygg med et vannbårent system være høyere enn ved bruk av direkte elektrisitet uten et vannbårent system, er det andre hensyn som må tas, som nevnt over.

Naturvernforbundet er opptatt av at det også framover er nødvendig å se nærmere på hvordan valg av energiforsyningsløsning slår ut på både miljøregnskapet og det økonomiske regnskapet, og at det stilles strenge miljøkrav i alle ledd, også til fjernvarme.

Hvordan valg av energiforsyningsløsning slår ut i et miljøregnskap, er bl.a. avhengig av hvilken klimafaktor som blir satt på både elektrisitet, fjernvarme og biobrensel. Mens merforbruk av materialer, rør, pumper, m.m. kan føre til økte byggekostnader og potensielt økt miljøbelastning. Naturvernforbundet mener likevel at det er gode grunner til å ha krav til alternativer til direktevirkende elektrisitet.

Oppvarmingsanlegg basert på direktevirkende elektrisitet har typisk lavere investeringskostnad enn mer energieffektive alternativer som varmepumper. Dersom ikke andre oppvarmingsløsninger krediteres gjennom krav til energiforsyning, vil antakelig andre former for energiforsyning sakke akterut. Med de tidligere krav til energiforsyning er det bygd opp kompetanse på andre former for energiforsyning som kan være lønnsomme i et lengre perspektiv, sett opp mot med direktevirkende elektrisitet. Utfordringen er at mange utbyggere ser på hvilke løsninger som reduserer byggekostnadene og ikke *energikostnadene* i et lengre perspektiv.

Fordi byggsektoren preges av en eierstruktur der byggeier eller utbygger sjelden bruker bygget og betaler energikostnadene, oppstår det en mulig og ugunstig «lock in»-effekt, også om varmesystemet er energifleksibelt. Dette er noe som krever ytterligere fokus framover.

Løsningene som velges, må også se fram mot målet i klimaforliket om nesten-null-energibygging i 2020. Da må vi ha krav nå som sikrer at vi er på riktig kurs. I 2020 vil løsninger som benytter seg av varme fra omgivelsene, frikjøling osv. være helt nødvendig. Da må vi satse på og ivareta løsninger og kompetanse i dag som sikrer oss de gode løsningene for framtida.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

Holger Schlaupitz
fagsjef

Se vedlegg

- [180511-energi-energiforsyningskrav bygninger.pdf](#)
-

Direktoratet for byggkvalitet

HØRINGSUTTALELSE – FORSLAG TIL ENDRING I BYGGTEKNISK FORSKRIFT OM ENERGIFORSYNINGSKRAV FOR BYGNINGER OVER 1000 M²

Naturvernforbundet er positive til at kravet til oppvarming av større bygg skjerpes og forskriftsfestes.

Naturvernforbundet har i tidligere høringsrunder på byggt teknisk forskrift og ved stortingsbehandling av forslaget om krav til energiforsyning argumentert for at oppvarmingsbehovet må dekkes av noe annet enn direktevirkende elektrisitet.

Stortingsvedtak 644 (2015-2016) lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre krav om at 60 pst. av netto varmebehov for bygg over arealgrensen på 1000 m² kan dekkes med annen energiforsyning enn direktevirkende elektrisitet.»

Her er det tydelig at Stortinget ønsker å begrense bruken av direktevirkende elektrisitet, inkludert elkjel. Når Direktoratet for byggkvalitet foreslår en løsning med at energifleksible varmesystemer skal dekke 80 prosent av normert netto varmebehov, kan vi ikke se at stortingsvedtaket er oppfylt. Vi kan heller ikke se at Direktoratet for byggkvalitet begrunner dette valget i høringsnotatet. Naturvernforbundet mener det må stilles krav som også begrenser bruken av elkjel til oppvarming.

Naturvernforbundet er opptatt av å redusere den totale energibruken i bygg og begrense bruken av elektrisitet. Det er flere grunner til det.

Fornybar elektrisitet må brukes der den trengs mest for å kutte utslipp

Forbruket av fossil energi er på vei ned og skal fases helt ut i bygg innen kort tid. Men forbruket av fossil energi er fortsatt høyt i Norge, og det er mye fossil energi som skal erstattes i sektorer som transport og industri. Da må vi bruke den fornybare elektrisiteten vi produserer, og den vi frigjør i byggsektoren, der den trengs mest og gir størst effekt. Når store sektorer elektrifiseres, må også virkemidler begrense elektrisitetsforbruket i sektorer som har andre fornybare energimuligheter. Til tross for at nesten all elektrisitetsproduksjonen i Norge er fornybar, kan den ha stor negativ miljøpåvirkning med tap av viktige naturverdier.

Effekttoppene og nettutbyggingen må begrenses

Det er et særlig behov for å redusere forbruket når det er størst belastning på nettet. Dermed kan behovet for investeringer i ledningsnett, med tilhørende naturinngrep, reduseres. Effektbruken vil øke jo mer samfunnet elektrifiseres. Dette innebærer at det blir ekstra viktig å begrense bruken av elektrisitet i sektorer hvor andre energiformer kan gjøre jobben, som til oppvarming og kjøling i bygg. Effektbelastningen på de kaldeste dagene kan begrenses med andre løsninger enn elektrisitet eller med gode varmepumper.

Energiforsyningskravet må sørge for at de beste løsningene velges med hensyn til klima, natur, energikostnader i et livsløp og samfunnsøkonomi

For Naturvernforbundet er det helt sentralt at energiforbruket i både gamle og nye bygg reduseres. Det er positivt at oppvarmingsbehovet i nye bygg er redusert, men til tross for at varmebehovet per kvadratmeter er lavere ved nybygg enn tidligere, vil det totale forbruket fortsatt kunne være betydelig. Og skulle det totale energiforbruket i et bygg med et vannbårent system være høyere enn ved bruk av direkte elektrisitet uten et vannbårent system, er det andre hensyn som må tas, som nevnt over.

Naturvernforbundet er opptatt av at det også framover er nødvendig å se nærmere på hvordan valg av energiforsyningsløsning slår ut på både miljøregnskapet og det økonomiske regnskapet, og at det stilles strenge miljøkrav i alle ledd, også til fjernvarme.

Hvordan valg av energiforsyningsløsning slår ut i et miljøregnskap, er bl.a. avhengig av hvilken klimafaktor som blir satt på både elektrisitet, fjernvarme og biobrensel. Mens merforbruk av materialer, rør, pumper, m.m. kan føre til økte byggekostnader og potensielt økt miljøbelastning. Naturvernforbundet mener likevel at det er gode grunner til å ha krav til alternativer til direktevirkende elektrisitet.

Oppvarmingsanlegg basert på direktevirkende elektrisitet har typisk lavere investeringskostnad enn mer energieffektive alternativer som varmpumper. Dersom ikke andre oppvarmingsløsninger krediteres gjennom krav til energiforsyning, vil antakelig andre former for energiforsyning sakke akterut. Med de tidligere krav til energiforsyning er det bygd opp kompetanse på andre former for energiforsyning som kan være lønnsomme i et lengre perspektiv, sett opp mot med direktevirkende elektrisitet. Utfordringen er at mange utbyggere ser på hvilke løsninger som reduserer byggekostnadene og ikke *energikostnadene* i et lengre perspektiv.

Fordi byggsektoren preges av en eierstruktur der byggeier eller utbygger sjelden bruker bygget og betaler energikostnadene, oppstår det en mulig og ugunstig «lock in»-effekt, også om varmesystemet er energifleksibelt. Dette er noe som krever ytterligere fokus framover.

Løsningene som velges, må også se fram mot målet i klimaforliket om nesten-null-energibygging i 2020. Da må vi ha krav nå som sikrer at vi er på riktig kurs. I 2020 vil løsninger som benytter seg av varme fra omgivelsene, frikjøling osv. være helt nødvendig. Da må vi satse på og ivareta løsninger og kompetanse i dag som sikrer oss de gode løsningene for framtida.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

fagsjef